

پیک کتابدار

کانون توسعه فرهنگی کودکان

شماره بیست و هفتم مرداد - شهریور ماه سال ۱۳۹۱

آغاز سخن

عزیزان کتابدار

یک بار دیگر و این بار نیز همانند سال های گذشته، با حضور فعال و پرانگیزه شما، پنجمین دوره آموزش کتابداران کانون توسعه فرهنگی کودکان را پشت سر گذاشتیم. آشنایی با تکنیک ها و شیوه های افزایش مهارت و خلاقیت در زندگی فردی و اجتماعی، محور اصلی برنامه های کارگاهی این دوره را تشکیل می داد. ما اعتقاد داریم با توجه فزاینده نسبت به آموزش های کاربردی در محفل گرم و صمیمانه شما همکاران عزیز، همانند گذشته دست در دست هم می توانیم امید داشته باشیم کانون در روزها و سال های آینده، به گونه ای تاثیرگذارتر و خلاق تر در مسیر تحقق هدف های از پیش تعیین شده گام بردارد. ما به توسعه فرهنگی در روستاهای محروم کشورمان دل بسته ایم. آرمانی که بی گمان بدون حضور پر نشاط شما هرگز به واقعیت نزدیک نخواهد شد.

امید ما این است که شما عزیزان آنچه را آموخته اید با افراد روستا و اعضای کتابخانه در میان بگذارید. هرچه بیشتر آنچه آموخته اید را به دیگران انتقال دهید، بیشتر می توانید در محیط زندگی تان تأثیر گذار باشید. به امید گسترش هرچه بیشتر آنچه آموخته ایم.

آموزه های دوره آموزشی در عمل

در یک هفته ای که با هم بودیم، از همدیگر بسیار آموختیم. هم مطالب جدیدی یاد گرفتیم و هم با تبادل تجربه آنچه را قبلاً آموخته بودیم، دوره کردیم. ولی از این ها در عمل چگونه استفاده کنیم؟ نگاهی به برگه های نظر سنجی نشان می دهد بسیاری از شما تحت تأثیر کارگاه های مختلف، تصمیم گرفته اید آن ها را در کتابخانه های خود اجرا کنید یا در برنامه کاری خود بگنجانید. بسیار خوشحالیم که کارگاه های این دوره این قدر برایتان جالب و آموزنده بوده است. حالا با توجه به اصول و روش های برنامه ریزی که در دوره قبل آموختید، و نیز با توجه به مخاطبان خود، آموزه های این دوره را در برنامه خود بگنجانید و یادتان نرود با استفاده از فنون گزارش نویسی و مستندسازی که از دروس دوره چهارم و پنجم بود، تجربه های جدید خود را با ما و همکارانتان در میان بگذارید و تجربه های آنان را نیز بخوانید. پیک کتابدار به این منظور در اختیار شماست.

و اما چند توصیه برای هر کارگاه :

کارگاه خلاقیت پر از فعالیت های جالب و پر جنب و جوش برای شما بود. تکرار آن ها برای اعضای کتابخانه به طور قطع بسیار جالب و از نظر جلب آنان به کتابخانه نتیجه بخش خواهد بود. ولی فراموش نکنید بیشتر این فعالیت ها برای کودکان بالای ۹ سال است که هم قدرت استدلال در آن ها شکل گرفته و هم قانون پذیر شده اند و می توانند کار گروهی انجام دهند.

تشویق به نوآوری را در کودکان زیر ۹ سال، به ویژه کودکان پیش دبستانی، از طریق کارهای دستی خلاق تقویت کنید. سعی کنید هنگام نقاشی کردن، مدل یا الگویی در اختیارشان نگذارید و با تشویق کردن کودکانی که بدون مدل نقاشی می کشند (و البته بدون سرزنش دیگری که از مدل استفاده می کنند!) به آنان نشان دهید که نوآوری و ابتکار برایتان بیشتر ارزش دارد تا انطباق نقاشی با واقعیت. کاردستی با وسایل دورریز یا موادی طبیعی چون سنگ، برگ، صدف و... نیز، چنان که خود با لیوان های یکبار مصرف تجربه کردید، می تواند خلاقیت را برانگیزد. در این زمینه کتاب های کاردستی دارید که برای شروع کار خوبند، ولی پس از ساختن چند کاردستی از روی کتاب، آن را ببندید و کنار بگذارید و از کودکان بخواهید با وسایل و مواد باقیمانده به ابتکار خود کاردستی بسازند.

خانم حسینی و آقای متولی قول داده اند در تهیه فعالیت های بیشتری در زمینه خلاقیت به ما کمک کنند که آن ها را در شماره های بعدی پیک کتابدار در اختیاران خواهیم گذاشت.

کاربرد رایانه در کتابخانه های روستایی نیز برای شما کارگاه جالبی بود که پس از آن به خودتان و به ما قول دادید بیشتر با کامپیوتر کار کنید. اکنون که کامپیوتر های دوم نیز برای هر کتابخانه ارسال شده است، با توجه به استفاده ای که این فناوری در کتابخانه شما دارد و نیز با توجه به نیازها و علایق اعضای خود، نرم افزارها و برنامه هایی را که نیاز دارید، برای ما بنویسید. توجه داشته باشید که استفاده از هر نرم افزاری در کامپیوترهای کتابخانه مجاز نیست، نه تنها به دلایل آموزشی، بلکه به این دلیل که ممکن است به دستگاه صدمه بزند. به زودی نرم افزارها و برنامه های مناسب را برای شما ارسال خواهیم کرد. سعی کنید برای استفاده از آن ها به اعضا نوبت دهید، زیرا هجوم دسته جمعی بچه ها به کامپیوتر بدون شک به آن صدمه خواهد زد.

آقای مهندس سوادکوهی و همکارانشان برای سفر به روستاها و آموزش حضوری اعضای کتابخانه ها برنامه ریزی کرده اند که به تدریج صورت خواهد گرفت.

همچنین این گروه آماده اند که به پرسش های شما در این زمینه پاسخ دهند.

گزارش نویسی و مستندسازی از جمله آموزش هایی است که از بدو تأسیس هر کتابخانه به طور حضوری به کتابدار و گاه به اعضای کتابخانه آموزش داده می شود و از نظر ما بسیار اهمیت دارد، زیرا در مستند سازی کل فعالیت های کانون به کار می آید.

نخستین نکته ای که باید به آن توجه داشته باشید، یادداشت برداری منظم است. درباره تمام فعالیت های خود و کتاب هایی که می خوانید، یادداشت بردارید. گزارش های ماهانه، ارزیابی کتاب و نشریه های داخلی را با استفاده از یادداشت هایتان بنویسید. سعی کنید گزارش های خود را از طریق پست الکترونیکی برای ما بفرستید تا هم در هزینه پست صرفه جویی شود، هم از رسیدن آن مطمئن می شوید و هم نسخه ای از آن را در اختیار خواهید داشت. برای تهیه نشریه و گزارش فعالیت هایتان از عکس استفاده کنید. امروزه همه به دوربین های دیجیتالی دسترسی دارند و با استفاده از نرم افزارهای کامپیوتری می توان متن و تصویر را با صفحه آرایی دلخواه در کنار هم گذاشت. می توانید کارکردن با این نرم افزارها را از کسانی که در روستایتان می دانند، یا در سفر استادان کامپیوتر کانون به روستاهایتان از آنان یاد بگیرید.

برگه های تجدید نظر شده گزارش های ماهیانه فعالیت های گروهی و ارزیابی کتاب به زودی برایتان ارسال خواهد شد. مخاطب شناسی کارگاهی بود که با هدف دور کردن آنچه در دوره های قبلی درباره « رشد کودک » ، « کتاب ها و فعالیت های مناسب برای سنین مختلف» و « ارزیابی کتاب » آموخته بودید، برگزار شد. مخاطب شناسی بزرگسال و فعالیت های مربوط به این گروه از مخاطبان بحث نسبتاً جدیدی بود که در این کارگاه مطرح شد. امیدواریم کارگاه « مخاطب شناسی کودک و نوجوان » به کتابداران جدیدمان کمک کند که کتاب ها و فعالیت های مناسب را برای سنین مختلف انتخاب کنند. همچنین امیدواریم کتابداران با استفاده از تجربیات همکارانشان در جذب مخاطب بزرگسال به کتابخانه، فعال تر شوند. این تجربیات در بخش « مخاطب شناسی بزرگسالان » مطرح شد و نیز امیدواریم با استفاده از « روش های جلب کمک های مردم و مسئولان محلی» که در « بارش فکری» به آن ها دست یافتیم، در جلب بزرگسالان به کتابخانه ها، ارائه خدمات به آنان و جلب همکاریشان در اداره کتابخانه و ترویج فرهنگ کتابخوانی فعالیت بیشتری انجام دهید.

گزارش سفر

مقدمه : در پنجمین دوره آموزش کتابداران که در شهریور ماه امسال (۱۳۹۱) در شهر سنندج برگزار شد، یکی از کارگاه هایمان « گزارش نویسی » بود. بعد از تمرین هایی که در این کارگاه با هم داشتیم قرار شد، کتابداران عزیز گزارش سفرشان را برای پیک کتابدار ارسال کنند. اولین گزارش سفر را خانم عصمت برزگر از روستای بفروییه برایمان فرستاده است. آن را با هم می خوانیم:

پنجمین دوره آموزش کتابداران کتابخانه روستایی کانون توسعه فرهنگی کودکان امسال در سنندج در اردوگاه شهید سلیمان خاطر برگزار شد. بعد از ظهر جمعه ما به سنندج رسیدیم بعد از اینکه وسایلمان را داخل اتاقها گذاشتیم استراحت کردیم و بعد از آن مراسم افتتاحیه شروع شد. ابتدا سخنرانی خانم همایونی و بعد موسیقی محلی سنندج همراه با حرکات موزون محلی شروع شد و تا یک ساعت ادامه داشت و بعد از آن بچه ها استراحت کردند. صبح روز شنبه کارگاه با همکاری استادان عزیز خانم حسینی و آقای متولی شروع شد. این دو استاد عزیز در مورد خلاقیت و قوانین آن و موانع خلاقیت و روشهای بارش فکری برای کتابداران توضیح دادند و خود کتابداران هم در این کارگاه کارهای گروهی انجام می دادند و با مشارکت خود کتابداران این کارگاه برگزار شد. شب هم بعد از شام مراسمی داشتیم، ابتدا سخنرانی خانم قدم خیریان و بعد موسیقی محلی کردی برگزار شد. در این شب فرهنگی آقای استاندار و همکارانش هم شرکت داشتند. صبح

روز دوشنبه هم کارگاه جذب مخاطب و تبلیغات برگزار شد. به این صورت که چگونه می توانیم اعضاء را به کتابخانه جذب کنیم. این کارگاه با مشارکت خود کتابداران شروع شد و بعدازظهر از ساعت ۳ تا ۷ آموزش کامپیوتر توسط آقای سوادکوهی اجراء شد و بعد از آن ما را به پارک آبیدر بردند، در آنجا به ما خیلی خوش گذشت و بچه ها در آنجا با لباسهای محلی سنندج عکس یادگاری گرفتند. صبح روز سه شنبه کارگاه مستندسازی و گزارش نویسی داشتیم که توسط آقای خاکی نژاد و خانم منجری عزیز برگزار شد. بعدازظهر آن روز هم کتابداران را به خانه کرد بردند تا کتابداران از آنجا دیدن کنند و یک روز هم بچه ها را به بازار بردند برای خرید. روز چهارشنبه کارگاه مخاطب شناسی کودک و نوجوان و بزرگسال داشتیم که این کارگاه با همکاری استادان عزیز خانم سعیدی، فراهانی و خانم همایونی اجرا شد. در خصوص اینکه طرف مقابلی که ما با او سر و کار داریم چه کسانی هستند و خصوصیات آن مخاطبین را بشناسیم و بعد خانم سعیدی بچه ها را گروه گروه کردند و هر گروه یک رده سنی را برایشان انتخاب کردند که خصوصیات آن گروه را پیدا کنند و بنویسند تا همه با خصوصیات این رده های سنی آشنا شوند و بعد از ظهر هم خانم همایونی به کتابداران گواهی شرکت در این دوره را دادند. از خانم همایونی و همکارانشان تشکر می کنیم.

عصمت برزگر - بفروییه

ارزیابی کتاب شهریور ۹۱

بارها درباره روش های ترویج کتابخوانی درمیان نوجوانان دوره راهنمایی و دبیرستان (اعضای گریزپای کتابخانه!) صحبت کرده و نوشته ایم. یکی از راه های خوب برای این کار، معرفی کتاب های پرکشش و مهیج به آنان است که خود روش های مختلفی دارد. یکی از این روش ها به نمایش گذاشتن کتاب ها همراه با خلاصه ای ناتمام و مهیج در کنار آنها است. راه دیگر، با توجه به این که در این سنین نوجوانان بیشتر به نظر همسالان خود اهمیت می دهند، تهیه فهرستی از کتاب هایی که این گروه های سنی می پسندند و نصب آن به دیوار کتابخانه است. گاه، مانند موقعیتی که برای خانم مولیدی و خانم اسماعیلی پیش آمده، و در زیر می خوانید، یکی از اعضای کتابخانه در حضور دیگران از کتابی تعریف می کند و دیگران به خواندن آن تشویق می شوند.

نام کتابخانه: دارالشفاء فاطمه زهرا(س)

نام کتابدار: زهره مولیدی

کتابشناسی: درجست و جوی دلتورا، جلد ۱، جنگل‌های سکوت، نوشته: امیلی رودا، ترجمه: محبوبه نجف خانی، تهران: انتشارات قدیانی ۱۳۸۲، ۱۶۸ص.

خلاصه کتاب: لیف شانزده ساله می‌پذیرد وعده ای را که پدرش قبل از تولد او به مردمش داده بوده است، به انجام برساند. او به جست و جوی هفت گوهر جادویی دلتورا می‌رود تا سرزمینشان را از ظلم اهریمن نجات دهد. این هفت گوهر در سرتاسر زمین، در مکان‌های تاریک و وحشتناک پراکنده اند. لیف برای یافتن آن‌ها همراه با مردی به نام باردا عازم جنگل‌های سکوت می‌شود. در راه دختری یتیم و وحشی به سن و سال لیف با آن‌ها همراه می‌شود و ماجراهای هیجان‌انگیز و ترسناکی را از سر می‌گذرانند که در این کتاب و بقیه کتاب‌های مجموعه می‌خوانید.

مخاطب: ج-د

شرح جلسه کتابخوانی و فعالیت‌های مرتبط با آن: یکی از بچه‌ها این کتاب را خوانده و خیلی خوشش آمده بود. پس من کتاب را برداشتم و به همراه او و چند نفر دیگر دور هم نشستیم و خواندیم و خلاصه آن را نوشتیم. بچه‌ها کتاب‌های این مجموعه را به امانت گرفتند و تا شماره ۸ خواندند و گفتند باز هم از این کتاب‌ها بیاورید.

ارزیابی: این کتاب خیلی عالی بود، داستانی تخیلی و پرکشش داشت و ساده و قابل فهم بود.

نظرما: در شماره‌های قبل مطلبی درباره مجموعه‌های داستانی و مزایای آن‌ها در ترویج کتابخوانی نوشته بودیم. این ارزیابی و ارزیابی زیر مصداق جذابیت این مجموعه‌هاست و می‌بینید که خواندن یک جلد از مجموعه باعث شده است چند نفر هفت جلد دیگر را هم به امانت بگیرند و بخوانند. خلاصه کتاب خیلی طولانی بود، مخصوصاً آن را به این صورت درآوردیم تا نمونه ای از خلاصه برانگیزاننده و پرکشش را نشان داده باشیم. اگر مجموعه ای را با چنین خلاصه ای به نمایش بگذارید، مطمئن باشید خوانندگانی را جلب می‌کند.

نام کتابخانه: اجوار کلا

کتابشناسی: پارسیان و من، جلد ۲ و جلد ۳، نویسنده: آرمان آرین، تهران: موج ۱۳۸۳-۱۳۸۴، ۲۳۰ ص.

خلاصه کتاب: داستان سفر نوجوانی است به ایران باستان و به فراز و نشیب این سرزمین پهناور در زمان کورش کبیر. نویسنده این کتاب در قالب داستان این دوران، حوادث، رویدادها، پیروزی‌های کورش کبیر و رفتار احترام آمیز او به آیین‌ها و مردمان سرزمین‌های مغلوب را تصویر می‌کند.

مخاطب: دبیرستانی‌ها و دانشجویان

شرح جلسه کتابخوانی و فعالیت‌های مرتبط با آن: اولین بار کتاب را دانشجویی خواند و برای همه توضیح داد. همه، از جمله خودم مشتاق شدیم که این جلد و جلد بعدی را بخوانیم و در جلسات بعدی این کتاب‌ها خوانده شدند.

ارزیابی: کشش خوبی داشت. زبان و بیان ساده و روان بود و مخاطب بدون هیچ واسطه‌ای پیام را می‌گیرد. هنگامی که این کتاب را خواندیم، به ارزیابی بچه‌ها از این کتاب مهر تأیید زدم. پیشنهاد می‌کنم شما هم آن را بخوانید.

نظرما: پیش از همه یک پرسش: پس جلد اول کتاب چه شد؟ یا در نوشتن شماره جلد‌ها اشتباهی پیش آمده است؟ به هرحال این کتاب‌ها هم مجموعه‌ای را تشکیل می‌دهند که طبق نظر خانم اسماعیلی و اعضای کتابخانه اش بسیار جالب و پرکشش است. برای معرفی این کتاب‌ها به اعضای خود نیز می‌توانید از روش‌های یادشده در بالا استفاده کنید.

تهیه شده در کانون توسعه فرهنگی کودکان

به کوشش: فرمهر منجزی - شاهده سعیدی

حروفچینی و صفحه آرایی: الهام تاجیک

نشانی: خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، کوچه کامیاب، پلاک ۳

تلفن: ۸۸۸۲۷۰۳۵

تلفکس: ۸۸۳۴۴۴۶۵

شماره ثبت: ۱۵۳۱۱

Web site: www.ccdc.ir

Email: info@ccdc.ir